

J. Th. Arnfred: Askov Højskole i mands minde. (Gyldendal, 1965). 246 s., 30 kr.

Askovs mangeårige forstander, *J. Th. Arnfred*, har i forordet til sin bog skrevet, at kun de første 50 års begivenheder på Askov er historie i sædvanlig forstand. Når skolens ledelse har bedt ham gøre rede for Askovs senere historie, har han begrænset opgaven til at fortælle hovedtræk om livet og arbejdet på skolen, suppleret af indhentede beretninger fra elever fra de forskellige årgange og samfundsgrupper.

Af disse levende og fængslende beretninger, der nu opbevares i skolens arkiv, er der givet uddrag, oftest uden navns nævnelser. Her har Arnfred løst redaktørens opgave. Men beretningerne har måttet indføres i en kronologisk ramme. Derved har Arnfred ikke kunnet slippe for at virke som *historiker*. Det har han forståeligt nok kviet sig ved. Som fremtrædende lærer ved skolen gennem de 50 år, bogen omfatter, og som forstander gennem halvdelen af perioden (1928–53), må Arnfred naturligvis være tilbageholdende i sin vurdering. Det er et spørgsmål, om det ikke ville have været bedre, om han slet og ret havde skrevet sine erindringer. Så kunne værket være blevet mere helstøbt og bedre have genspejlet sin forfatters sans for sammenhæng og syntese.

Men nu har Arnfred villet sætte Askov i centrum og derfor valgt den foreliggende form, og dens indhold vil utvivlsomt blive påskønnet af skolens gamle elever og venner. Når de ser Lunds og Arnfreds bøger ligge side om side på deres bord, vil de uvilkårligt gribe først efter Arnfreds. Også udenforstående vil ivrigt kaste sig over elevberetningerne og nyde Arnfreds knappe kommentarer og

korte karakteristikker. De skarpe disharmonier, der opstod på skolen i besættelsestiden, er der ikke lagt skjul på i elevberetningerne, og dermed kastes der indirekte det lys over forstanderen selv, som man ellers må savne. Han har i øvrigt gjort sit til, at Askov har fået en storhedstid også i sit andet halve århundrede. Men det får vi ikke at vide i denne bog. Det må vente, til en dristig historiker en dag vover at give sig i kast med den endnu uløste, men ikke uløselige opgave: at forvandle de sidste 50 år til – historie!

Roar Skovmand

Lorenz Rerup: A. D. Jørgensen (Gyldendals uglebøger, 1965). 138 s.

Inden for forrige århundredes fremragende historikergeneration indtager A. D. Jørgensen en særstilling, først og fremmest i kraft af sin rige og særprægede personlighed og på grund af sit omfattende og vidtspændende forfatterskab. De videnskabelige resultater, han nåede, er på mange områder blevet ændret gennem efterfølgende historikers efterprøvning og uddybning af emnerne, men alligevel læses de fleste af hans bøger stadig. Det er meget få af hans arbejder, som ikke mere tages frem. Forfatter-skabet lever dels på grund af emnernes centrale betydning, dels som følge af det stilistiske mesterskab, med hvilket emnerne lægges frem. Det er derfor ikke så mærkeligt, at adskillige forfattere – det være sig i eller uden for det lærde lav – har følt sig draget mod denne skikkelse og har forsøgt at tegne hans levnedsløb. Også på dette område adskiller A. D. Jørgensen sig fra sine samtlige fagfæller. Om ingen anden findes der en så stor og omfattende litteratur. Man kan undre sig over, at det er sådan, men et ganske